BERDINTASUNA ETA ANIZTASUNA LANEAN

2024

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

Ikerketek eta errealitateak berak erakusten digute sexuagatiko diskriminazioa eta indarkeria sexista irismen luzekoak direla eta emakume askoren bizitzetan eragiten dutela. Horiek lan-eremura ere hedatzen dira, sexu-jazarpen eta jazarpen sexista gisa. Genero Indarkeriaren Aurkako Gobernu Ordezkaritzak 2019an egindako makroinkestaren arabera, Espainian bizi diren 16 urtetik goragoko emakume guztien % 40,4k sexu-jazarpenen bat pairatu du bizitzako uneren batean; bost sexu-jazarpenetik bat lan eremuan izan da, eta biktimen % 17,3k adierazi du erasotzailea laneko norbait izan dela. Biktima izan direnen artean, % 32k adierazi du sektore publikoan egiten duela lan.

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen Aurkako Indarkeria Matxistarik Gabe Bizitzeko Legeak esaten digu EAEko botere publikook politika espezifikoak abiarazi behar ditugula laneko jazarpenari aurre egin eta desagerrarazteko. Kultura eta Hizkuntza Politika Sailak lege agindu hori bete egin nahi du, eta 2022tik aurrera Berdintasun zerbitzuak hainbat ekimen bultzatu ditu jarrera sexistak, matxistak eta LGTBIfobikoak saihesteko helburuarekin; horien artean, Eusko Jaurlaritzan sexu-jazarpen eta sexuagatiko jazarpen kasuei aurre egiteko protokoloaren zabalkundea, prestakuntza, sentsibilizaziorako galdetegia eta gogoeta saioak.

Lanketa horiek erakutsi digute prebentzio politiketan sakondu behar dugula, eta hori dela eta gure saileko Zerbitzu Zuzendaritzak 2023an abian jarri du *Lan-kultura Berdintasunerantz eta Aniztasunerantz Eraldatuz* proiektua, jarrera sexistarik gabeko lan segurua, errespetuzkoa, berdintzailea eta plurala lortzeko xedearekin.

Esku artean duzun dekalogo hau da proiektu horren lehenengo emaitza, saileko langileen parte-hartzearekin ondu dena. Gure eguneroko lan portaeretan, jarreretan eta jokabideetan eragiten duten elementuetan jarri dugu arreta, eta horri buruzko gogoeta piztu nahi dugu dekalogoaren bidez.

Nire eskerrik zintzoenak sentsibilizazio lanetan, prestakuntzan eta dekalogoa egiten aritu zareten lankide guztientzat. Ziur naiz dekalogoaren prozesua gauzatzeak lagundu egingo digula gure eguneroko lan jarduna hobetzen, gero eta berdinzaleagoa eta inklusiboago izaten.

Emaitza xume hau izan dadila etorkizunean datozkeen emaitza gehiago zein handiagoen helduleku.

Bingen Zupiria Gorostidi
Kultura eta Hizkuntza Politikako sailburua

2024

URTARRILA

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

01. Komentario eta txiste matxistek, sexistek, klasistek, kapazitistek, LGTBIfobikoek edo arrazistek ez dute graziarik. Ongi etorri umore adimentsu eta sortzailea!

ABENDUA 2023

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
31						

OTSAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

OTSAILA

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

Mutilazio Genital Femeninoaren Aurkako Nazioarteko Eguna

02. Ez ahaztu bestea entzutea (zentzu guztietan) eta errespetatzea; horrela zurekin izan nahi duen harremana eta gertutasuna hobeto ezagutzeko aukera izango duzu.

URTARRILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

MARTXOA 2024

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

MARTXOA

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21•	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31*

Emakumeen Nazioarteko Eguna

•Arraza Diskriminazioa Deuseztatzeko Nazioarteko Eguna
*Trans Ikusgarritasunaren Eguna

03. Agurtzean, sexuaren araberako trataera eta portaera ezberdindua ekidin.

OTSAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

APIRILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

APIRILA

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Ikusgarritasun Lesbikoaren Eguna

04. Ez eman ziurtzat, ez lanean ez inon, zisgenero identitateak, pertsonak pluralak baikara eta gure aukerak, identitateak eta adierazpenak ere bai!

MARTXOA 2024

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

MAIATZA 2024

A	A	A	O	O	L	I
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	22	12
13	14	15	16	17	18	29
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

MAIATZA

A	A	A	O	O	L	I
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17•	18	19
20	21*	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

•LGTBIfobiaren Aurkako Nazioarteko Eguna
*Kultura Aniztasunaren Nazioarteko Eguna

05. Bizitza pertsonala, zaintzak, afektuak eta etxeko lanak ezinbestekotzat jotzen ditugu: errespetatu zaintzarako ordutegi-murrizketak, amatasunari edo aitatasunari lotutako baimenak, eta abar.

APIRILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

EKAINA 2024

A	A	A	O	O	L	I
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

EKAINA

A	A	A	O	O	L	I
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20•	21	22	23
24	25	26	27	28*	29	30

•Errefuxiatuen Munduko Eguna
*Sexu-askapenaren eta LGTBI Harrotasunaren Nazioarteko Eguna

06. Saihestu zure lankideen bizitza pribatuari edo sexualari buruzko zurrumurruak. Horrelako mezuak jasotzekotan, moztu katea!

MAIATZA 2024

A	A	A	O	O	L	I
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	16
27	28	29	30	31		

UZTAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

UZTAILA

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

07. Batzar atseginak, inklusiboak eta parekideak gustatzen zaizkigu. Horregatik hizkuntza inklusiboa eta ez sexista erabili, ahots guztiei lekua eman eta pertsona guztiak aintzat hartu.

EKAINA 2024

A	A	A	O	O	L	I
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ABUZTUA 2024

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	31		

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

ABUZTUA

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

08. Oihuak ez ditugu gogoko; gozotasunez hitz egitea eta eztabaidatzea gustatzen zaigu!

UZTAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

IRAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

IRAILA

A	A	A	O	O	L	I
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Bisexualitateren Ikusgarritasunaren Nazioarteko Eguna

09. Ez egin lankideen alderdi fisikoari eta gorputzari buruzko komentario edo epaiketarik, eta iristen bazaizkizu ez elikatu!

ABUZTUA 2024

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	31		

URRIA 2024

A	A	A	O	O	L	I
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

URRIA

A	A	A	O	O	L	I
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Despatologizazio Transaren Nazioarteko Eguna

10. Ez eman ziurtzat, ez lanean ez inon, heterosexualitatea! Gustuko ditugu norbanakoaren askatasuna eta elkarrenganako errespetuzko harremana.

IRAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

AZAROA 2024

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

AZAROA

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Emakumeen kontrako Indarkeria Desagerrarazteko Nazioarteko Eguna

11. Kontuan izan balio sexistak, klasistak, matxistak, arrazistak, edadistak, kapazitistak eta LGTBIfobikoak askotan gure portaeretan modu kontziente edo inkontzientean ateratzen direla. Horiez jabetu eta neutralizatu!

URRIA 2024

A	A	A	O	O	L	I
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ABENDUA 2024

A	A	A	O	O	L	I
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

ABENDUA

A	A	A	O	O	L	I
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10•	11	12	13	14	15
16	17	18*	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

•Giza Eskubideen Nazioarteko Eguna
*Migratutako Pertsonen Nazioarteko Eguna

12. Guztion ardura da gure lan-eremua seguru eta erosoa egitea; komentario edo portaera desegokien aurrean, kargu hartu eta ez izan konplize!

AZAROA 2024

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

URTARRILA 2025

A	A	A	O	O	L	I
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	16
27	28	29	30	31		

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA
BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA

2024

URTARRILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

MARTXOA 2024

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	30

MAIATZA 2024

A	A	A	O	O	L	I
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	22	12
13	14	15	16	17	18	29
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

UZTAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

IRAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

AZAROA 2024

A	A	A	O	O	L	I
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

OTSAILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

APIRILA 2024

A	A	A	O	O	L	I
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

EKAINA 2024

A	A	A	O	O	L	I
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ABUZTUA 2024

A	A	A	O	O	L	I
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	31		

URRIA 2024

A	A	A	O	O	L	I
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ABENDUA 2024

A	A	A	O	O	L	I
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

TERMINOEN GLOSARIOA

Sexismo
Sexu-rol eta sexu-estereotipoetan edo genero-rol eta genero-estereotipoetan oinarritutako diskriminazioa, nagusiki emakumeen kontrakoa, norbanakoek zein gizartea osatzen duten instituzioek egina.

Matxismo
Emakumeen eta heteronormatibitatean sartzen ez diren pertsona guztien diskriminazioa justifikatzen eta mantentzen duten ideia, jarrera, jokaera eta praktika sozialen multzoa.

Adinkeria (edadismoa)
Adina dela-eta egiten den diskriminazioa; batez ere, adinduen kontrakoa.

Kapazitismo
Desgaitasuna duten pertsonen aurkako diskriminazioa edo aurreiritzia.

Arrazakeria
Pertsonak ezaugarri fisikoak eta biologikoak oinarri hartuta kategoriatan sailkatzea defendatzen duen sistema ideologikoa, ezaugarri horiek zenbait etnia edo kultura-talde, gaitasun intelektual eta balio moralekin lotuta. Arrazakeriaren helburua zera da, kategoria batzuk beste batzuen gainetik egon daitezen legitimatzea botere menderatzaileko harremanak ezartzeko, mantentzeko eta indartzeko.

Klasismo
Klase sozial batek beste batekiko duen diskriminazio-jarrera edo -praktika.

Zisgenero
Jaiotzean ezarri zitzaion sexu/generoarekin identifikatzen den pertsona, edo hura auzitan jartzen ez duena.

Heterosexual
Sexu/genero desberdineko pertsonenganako erakarpen sexuala sentitzen duen pertsona.

LGTBIfobia
Lesbiana, gay, trans, bisexual eta intersexualen kontrako fobia.

Transfobia
Pertsona transexualen edo transgeneroen kontrako jarrera eta jokabide pertsonal, moral, ideologiko, politiko, sozial eta erlijiosoen multzoa.

Lesbofobia
Lesbianen aurkako jarrera eta jokabide pertsonal, moral, ideologiko, politiko eta erlijiosoen multzoa.

Lodifobia
Edertasunaren kanonetara egokitzen ez diren gorputz lodien aurkako gorrotoa adierazten duen jarrera eta jokabide soziopolitikoa, pertsona lodiak zapaldu eta diskriminatzen dituena eta bereziki emakumeei eragiten diena. Pertsona horiek lotsarazi, isilarazi eta aldarazteko diseinatutako sistema konplexu eta elkarri lotuetan oinarritzen da.

Homofobia
Sexu/genero bereko pertsonak desiratzen dituzten edo haiekin sexu-jarduerak dauzkaten pertsonen aurkako jarrera eta jokabideen multzoa, izan pertsonalak, moralak, ideologikoak, politikoak edo erlijiosoak. Adiera zabalean, bisexual eta transexualen aurkako jarrera eta jokabideak ere biltzen ditu.

EDIZIOA
Kultura eta
Hizkuntza
Politika Saila

DISEINUA ETA MAKETAZIOA
Ainara Azpiazu
Aduriz *AXPI*

ILUSTRAZIOAK
Ainara Azpiazu
Aduriz *AXPI*

Vitoria-Gasteiz,
2023

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

BERDINTASUNERAKO UNITATE ADMINISTRATIBOA
KULTURA ETA HEZKUNTZA POLITIKA SAILA